

Bilag til rev. Procesplan for anderledes prøver på OF, august 2020

Bilag 1

FOLKESKOLENS AFGANGSEKSAMEN, ANDERLEDES PRØVER ELLER PRØVEFRI SKOLE PÅ OLLERUP FRISKOLE?

- ◆ Skal vi fortsat tilbyde folkeskolens afgangseksamen på Ollerup Friskole, eller skal vi udvikle vores egne prøver som afslutning på 10 års skolegang?
- ◆ Hvilke fordele og ulemper er der, når man forpligter sig til den samlede prøvepakke – FP9?
- ◆ Hvilken viden og hvilke erfaringer fra fagfolk og andre skoler kan vi trække på?
- ◆ Hvordan sikrer vi, at vores elever får de bedste muligheder for at få den uddannelse, de ønsker, efter Ollerup Friskole?

**Vi inviterer til en aften på Ollerup Friskole med 3 forskellige perspektiver på folkeskolens afgangseksamen
onsdag d. 2/10 kl. 18.30-21.00**

Der kommer 3 indlæg fra:

Niels Jakob Pasgaard
cand. pæd. i filosofi og
lektor ved pædagogudd.

Helle Jørgensen
skoleleder Middelfart Friskole

Jesper Hasager Jensen
rektor Fåborg Gymnasium

Program:

18.30-18.40 **Velkomst og sang**

18.40-19.00 **Indlæg 1 v. Niels Jakob Pasgaard**

"Hvad skal elever kunne når de forlader skolen, og hvordan sikrer vi, at de kan netop det? Kan det måles i en afgangsprøve – og hvem er det i så fald vi måler det for? Oplægget sætter diskussionen om prøvefrie skoler ind i en mere overordnet pædagogisk-filosofisk diskussion af, hvad en skoles opgave er".

19.00-19.20 **Indlæg 2 v. Helle Jørgensen**

"Hvordan kan man som friskole udvikle et reelt alternativ til folkeskolens afgangseksamen? Helle vil tage udgangspunkt i hendes egne erfaringer fra Middelfart Friskole, der er en prøvefri skole".

19.20-19.40 **Indlæg 3 v. Jesper Hasager Jensen**

"Hvordan ruster vi vores elever bedst til det skoleliv, der følger efter grundskolen? Hvilke erfaringer findes der på ungdomsuddannelserne ift. elever der kommer fra prøvefrie skoler og elever, der har gennemgået Folkeskolens Afgangseksamen?"

19.40-20.45 **Spørgsmål, samtale, debat**

20.45-21.00 **Opsamling og den videre proces**

Folkeskolens afgangseksamen, anderledes prøver eller prøvefri skole

Spørgsmål og kommentarer fra aftenen 2/10-2019

Spørgsmål

1. Sætter det nogen begrænsninger, når man skal videre i uddannelsessystemet?
2. Bliver det kun én bestemt gruppe familier?

3. Stiller en FA-prøvefri skole større krav til lærernes faglighed (pædagogisk) og overblik?
4. Kan grundopfattelsen af prøver/ eksamen ændres til at være et hjælpeværktøj til dialog, evaluering af hvor eleven har mangler eller hvor læreren ikke er kommet godt nok igennem med læringen?
5. Forventer man at afslutte denne proces med en afstemning blandt alle, eller bliver det suverænt en bestyrelses beslutning?
6. Hvad vil I bruge eksaminer til? Hvorfor eksamen? Hvorfor noget andet?
7. Har alle de prøvefri skoler succes?
8. Hvordan vil I sikre jer, at lærerne får tid, rum, inspiration, glød for det arbejde der også ligger i den frisættelse, som jeg ser som noget væsentligt og ønskværdigt?
9. Kunne man forestille sig, at staten vil reducere tilskuddet til de prøvefri skoler?
10. Hvordan sikrer vi ressourcer til at lærerne har tid til at se og vurdere alle eleverne, både de stærke og de svage?
11. Har vi lavet en markedsundersøgelse i forhold til markedet lokalt?
- 12.

Kommentarer/ synspunkter

1. Det er vigtigt, at skolen bruger den nødvendige tid til en evt. konvertering.
2. Jeg tænker at det er godt for den svage elev ikke at skulle måle sig mod andre vha karakter, men jeg tænker at processen omkring karakter er rigtig sund for den dygtige elevs præstation.
3. Vi har valgt OF pga geografi. Ikke fordi det er en friskole. Vi vil tage vores børn ud, hvis der ikke er en afgangsprøve.
4. Vigtigt at det skal åbne for større faglig fordybelse og et højere fagligt niveau, hvis afgangseksamen skal droppes. Hvis det sætter lærerne fri, så det ok med mig.
5. Jeg mener fokus bør være på undervisningen frem for om der skal være den ene eller anden slags prøve. Det handler om at motivere og lære for livet. Prøve eller ej.
6. Vi skal ikke have prøver for prøvernes skyld, men som afslutning på det eleverne har lært i grundskolen – altså for elevens skyld! Undervisningen skal give mening for eleverne og fremme motivationen.
7. OF skal være 'byens skole'. En ren humanistiskole kan være i en større by, hvor forældre kan vælge det som alternativ. Ja-tak til fortsat prøve.
8. % afgangseksamener.
9. Husk! Ofte på OF taler vi indforstået om tingene, fordi vi alle mere eller mindre er fedtet ind i sekten. De nervøse forældre har brug for at vide, at niveauet i en eller anden grad vurderes. Brug et godt 'censor-korps' blandt de 'prøve-fri' skoler. Desuden er UPV'en et godt redskab.
10. Syn på rigtig/ forkert. Jeg tror vi mellem linjerne i afgangseksamen og karakterer kommer til at fortælle/ lære eleverne at verden er sort/ hvid – at der kun findes enten rigtige eller forkerte svar. Jeg synes vi skal danne mennesker der tør udfordre, mennesker der er åbne for nuancer og mennesker der tør tage fejl og lære derved.
11. Jeg er for at vi afskaffer prøverne så vi frisætter lærerne og derved mulighed for mere vedkommende undervisning
12. Hvis vi gør det, gør det helt! Vi kender ikke den fremtid vi uddanner til, så lad glæde og nysgerrighed fylde.
13. Jeg er bekymret for at man indskrænker de unges videre uddannelse. De har ikke en karakter at tage med ved f.eks. et sabbatår før gymnasiet, eller hvis man først senere vil på HTX etc.

14. Karakter og eksamen er et øjebliksbillede på en given situation, hvor alle mulige faktorer spiller ind. Man går altså ud af skolen med et bevis på uddannelsen (og det man ifølge prøven ved). Alt det man ved, som ikke har plads til/ i eksamen, kommer ikke frem.
15. Vi skal tiltrække elever bredt i lokalområdet. Afgangsprøver begrænser.
16. En friskole – er det frihed til at vælge? Jeg oplever mange unge i 7., 8., 9. er meget bevidste om livet og dermed også meget om deres fremtid. Hvorfor ikke inddrage dem og deres forældre i en dialog med det til formål til at vælge, hvad der passer deres fremtid? Altså: dem der skal STX eller lign. Kan vælge eksamen. Dem der ikke ser en fremtid, hvor det er relevant kan vælge det fra.
17. Forslag til en frisættelse i overbygningen: vi talte en del om at finde ud af hvad man er god til, om indre motivation og om nysgerrighed: kunne man tilbyde alle elever (i de ældste klasser) en 'nørde-fag' de selv valgte? Altså nogle timer hver uge de kunne bruge – vejledt af en kompetent fagperson fra skolen eller udenfor – på at dygtiggøre sig i noget de virkelig brænder for – og mærke hvad det gør!
18. Næste gang (eller næste igen) at en større kreds skal drøfte spørgsmålet ville det være godt at have ét (eller flere) scenarier/ relativt konkrete bud på, hvad en afgangsprøvefri skole kunne være – altså, hvad gør vi i stedet for? Skal vi have andre former for prøver/ projekter/ fremlæggelser (som giver de gode effekter ved FA-prøven – fx overblikket over et helt fag, eller motivationen til at give den en skalle). Hvad kunne vi konkret gøre anderledes (især på overbygningen) med fagsammensætning/ tværfaglighed osv. Kunne man apropos snakken om erhvervsskoler – have meget mere seriøs håndværk/ praktik?
19. Forslag til en alternativ 'afgangsprøve', der ligger i skolens ånd: et langt, grundigt gruppe-projekt i 9. kl. som arbejder direkte med og især FOR NOGEN eller noget i skolens omverden/ nære verden. Noget som motiverer fordi det faktisk gør en forskel for nogen (der er så mange tanker i 7.-8.-9. kl., som handler om hvem jeg er – så det er helt befriende at gøre noget for nogen.

Spørgsmål eftersendt pr. mail fra én person

Vi antager I skaber et bedre produkt uden 9.kl afgangseks. Spørgsmålet er så. Evner I at formidle det, markedsføre det, sælge det, så I får overbevist de sidste x% om ikke at gå med et mere "sikkert valg"?

Bliver skolen mere eller mindre mangfoldig? - vælger "blå-forældre" i større grad skolen fra?

Har skolen gjort sig tanker om, hvorvidt man i større eller mindre grad vil tage "sin del af" mere resourcekrævende "inklussionsbørn" ?

Hvor mange elever har skolen råd til at miste? Uden fyringer.

Har skolen de korrekte ressourcer? Skal der skiftes ud i lærerstaben? Eller er alle nuv. Lærer top-motiveret for ændringerne?

Vil nogen få dygtige lærer søge væk? Har man i givet fald "råd til" at miste dem?

Hvor mange i beslutningsgruppen har en eller anden form for tilknytning til rudolf steiner miljøet?

Hvor mange pct af en årg. Kommer fra en Rudolf steiner børnehave ell.lign?
Er der stigende eller faldende tendens?

35 skoler i landet har den niche at være prøvefri.

Hvor mange af dem ligger i byer med andre skoletilbud?

Byer - Hvor markedsområdet er større og niche-muligheden derved større, har det betydning?

Ønsker man at være en nicheskole eller en bredt apprenderende "byens skole"? Hvis man skal vælge.

Bilag 2

Lærermøde torsdag d. 10/10 om anderledes prøver

- **Input til en konkret skitse til en andeledes afgangsprøve på OF**
 - Læs de 2 beskrivelser fra hh. Ryslinge Friskole og Enghaveskolen (se nedenfor)
 - Læs vores værdigrundlag
 - hvordan kunne man forestille sig en afgangsprøve på OF, der ligger i forlængelse af vores værdigrundlag. (Vi skyder løs med post-it og gode idéer, opsamling til sidst)
- **SWOT-analyse**

Input til en konkret skitse til anderledes afgangsprøve på OF

Efter gruppearbejde er der fremkommet følgende input:

- 'Speciale' – vise selvstændighed, få alle kundskaber i spil
- Man kan tilvælge FP9 + afgangsklassen forbereder en emneuge for resten af skolen + skoleudtalelser (ingen projektopg. om afslutning)
- Stor individuel projektopgave (Ryslinge Friskole-inspireret)
- Årlig evaluering i alle fag, evt. samle flere fag og skrive opgave
- Portefølje – efter 3., 6. og 9. klasse
- Stor projektopgave, tværfaglighed, formidling, gruppeprøve
- Udveksling
- Frivilligt arbejde
- Entreprenørskab
- FNs verdensmål
- Praktikforløb
- Udtalelse
- Frivillig FP9

Bilag 3: SWOT – ANALYSE AF FORDELE OG ULEMPER

En SWOT-analyse er en analyse af styrker, svagheder, muligheder og trusler.

Vi skal vurdere, hvordan et alternativ til folkeskolens afgangseksamen vil påvirke OF.

Analysen tager udgangspunkt i vores vurdering af, hvad der kan ske på vores eget skoleniveau og hvordan vi står som undervisere og skole.

Styrker • Motiverende for eleverne – "hele tiden" • Indre styring • Større frihed for lærerne ift planlægning af undervisning • Man kan afvige fra den samlede pakke (FP9) • Skolen for livet..., mere fokus på dannelse • Mere undervisning på tværs af klasser/ årgange • 'Afslutning af 10 års skolegang', det hele menneske • Fokus på evalueringskulturen • Stolthed blandt eleverne ift. at gå på en anderledes skole • (bredere udbud af valgfag)	Svagheder • Bekymring som faglærer ift. 'at stå mål med' • Man mister sparring med andre lærere på andre skoler v. censorvirksomhed • Som lærer kan man være bekymret for, om de får det med, de skal kunne til de videregående uddannelser • (De svage elever kan have det svært) • Frisæt lærerne? – tryghed i at uvm har ansvaret... • Usikkerhed hos eleverne – fagligt •
Muligheder •	Trusler •

2 eksempler på anderledes prøver efter 9. klasse

Ryslinge Friskole

Afgangssopgave

Er du elev på Ryslinge Friskole, skal du til en alternativ afgangsprøve. Det betyder, at vi ikke afholder den almindelige afgangsprøve (FSA) efter niende klasse. I stedet har vi defineret vores egen evalueringsmåde, hvor du blandt andet får en udførlig skriftlig tilbagemelding og ikke bare et tal.

Vi synes, at vores afgangsprøve passer bedre til det børnesyn og det syn på læring, som vi ellers har på skolen. Det betyder i øvrigt også, at vi får tid i årsplanen til at bruge 4 uger på at hele overbygningen laver en fælles musical.

Vi lever selvfølgelig stadig op til de lovmæssige krav om, at skolens undervisning skal 'stå mål med' undervisningen i folkeskolen og følger kravet om tilsyn. Det betyder altså hverken, at vores elev lærer mindre eller at vi ikke evaluerer, hvad de lærer.

Elever, der ikke har en FSA, skal efter loven til optagelsessamtale, når de skal ind på en ungdomsuddannelse, så det skal vores elever også, men de fleste oplever det ikke, som et problem.

Som afslutning på et skoleforløb arbejder eleverne i stedet på en 'halvårsopgave', som består af tre dele: et skriftlig produkt, en mundtlig fremlæggelse og en fysisk/kreativ synliggørelse. Eleverne vælger selv tema for opgaven, men det er et krav at eleven skal arbejde med fagene dansk, matematik og engelsk. Derudover vælger eleven mindst 2 af følgende fag: Historie, biologi, geografi, tysk, fysik/kemi, idræt, kreativ/praktiske fag. Fagene skal indgå som en del af opgaven.

En afgangsupgave kunne f.eks. være en skriftlig diskussion og redegørelse for udviklingen af vindenergi, en mundtlig fremlæggelse med et powerpoint show med den danske vindmølleindustri udvikling og en demonstration af vindenergi.

Krav til opgaven

Afgangsupgave på Ryslinge Friskole Ryslinge Friskole er en eksamensfri skole. Det betyder at vores elever afslutter i 9. klasse med en projektorienteret afgangsupgave som erstatning for den almindelige FSA.

Afgangsupgaven

Eleven får et ½ år til at udarbejde opgaven. I det halve år skal eleven vælge sit tema, udarbejde problemformulering til godkendelse, fordybe sig i emnet, bearbejde oplysninger, samle sin viden i en færdig opgave og fremlægge opgaven. Der gives 1 time om ugen i skolen til opgaven, resten af tiden er til elevens egen disponering af tiden. Eleven skal i den tid opsamle og sortere informationer, som skal findes gennem tekst, interviews, film, undersøgelser. De forskellige former for materialeindsamling skal fremgå i opgaven og kildefortegnelsen. Opgaven skal desuden indeholde elevens egen konklusion og bud på løsningsforslag inden for emnet. Opgaven skal udarbejdes efter projektarbejdsformen. Eleven skal i forløbet arbejde med fagene dansk, matematik og engelsk og derudover vælge mindst to af følgende fag: Historie, biologi, geografi, tysk, musik, kreative/praktiske fag. Fagene skal indgå som en del af opgaven. Efter godkendelse af problemformuleringen får eleven tildelt en, for eleven ukendt, opponent som er ekspert på det valgte emne. Eleven må gerne bruge sin opponent som sparring til at komme godt fra start, men skal ellers arbejde selvstændigt med vejledning af læreren. Eleven må ikke kontakte opponenten de sidste 2 måneder inden afleveringsdagen og opponenten må ikke læse opgaven før det færdige resultat bliver tilsendt opponenten. Opgaven afleveres skriftligt til opponent og lærer efter ca. 5 måneder. Herefter skal eleven arbejde med en synliggørelse og fremlæggelse af opgaven.

Fremlæggelsens forløb:

- 20 min. fremlæggelse hvor eleven gør rede for det tillærte
- 10 min. kommentarer og spørgsmål fra opponenten og læreren
- Synliggørelsen der illustrerer elevens viden og trækker essensen ud af opgaven.

Ved denne fremlæggelse er lærere, forældre og opponenter til stede, (dvs. at eleven fremlægger for ca. 80 personer). Inden fremlæggelsen har opponenten sendt et par uddybende åbne spørgsmål til eleven. Eleven skal inkorporere og besvare spørgsmålene i fremlæggelsen. Derefter stiller opponenten et par yderligere spørgsmål og læreren supplerer. Endelig giver opponenten en mundtlig vurdering af opgaven og fremlæggelsen.

Eleven bliver af skolen bedømt ud fra følgende kriterier/slutmål: - Har eleven opnået et fagligt standpunkt der står mål med folkeskolens 9 klasse.

- Kan eleven arbejde selvstændigt
- Kan eleven disponere en opgave
- Kan eleven arbejde med projektarbejdsformen

- Kan eleven disponere sin tid
- Kan eleven fordybe sig i et emne
- Kan eleven overføre sin viden skriftligt, mundtligt og musisk/kreativt ved hjælp af en synliggørelse
- Kan eleven, over for en større forsamling, redegøre for sin viden, på en levende og interessant måde, og ved brug af selvvalgte hjælpemidler.

Afgangsudtalelsen

Udtalelsen beskriver elevens standpunkt i de enkelte fag, socialt og samarbejdsevne i forbindelse med projekter på tværs af årgange. Afgangsopgaven er en vigtig del af afgangsudtalelsen og danner sammen med standpunktsudtalelsen rammen for den endelige afgangsudtalelse. På Ryslinge Friskole mener vi eleverne bliver styrket med denne form for afgangsopgave. Vores erfaring er, at eleverne ikke har nogen problemer med at gå op til en eksamen senere. Vi mener at vi gennem vores afgangsprøve har givet eleven en god arbejdsform og indlæringsproces og en selvstændighed der hjælper dem ved de kommende eksamener på videregående studier og senere på arbejdsmarkedet.

Enghaveskolen – Faaborgegnens Friskole

9. klasse på Enghaveskolen

Skolens erfaringer viser, at vore elever, såvel bogligt svage som stærke, bliver skoletrætte i 9.klasse. Det gør de også på andre skoler, noget som fører til flytning mellem skolerne. Vi ønsker, at 9.klasse her hos os bliver lige så attraktiv for eleverne som børnehaveklassen var det engang.

For at gøre 9. klasse på Enghaveskolen til noget særligt, et skoleår børnene ser frem til, tilrettelægges året ud fra følgende hovedtanker:

- 9.klasse skal styrke elevernes samfundsbewusstheit, deres mod på livet, give udsyn, ansvarsbevidsthed og selverkendelse. Samtidig med dette skal eleverne møde faglige udfordringer..
- I 9. klasse skal der være en udveksling med et andet land, hvor grundstenene er besøg og genbesøg med privat indkvartering, engelsk som samtaleprog og socialt samvær. Her venter oplevelser og ny viden om hinandens kulturer. De unge mennesker udvikler imødekommenhed, tolerance og udfordrer egne fordomme i mødet med andre.
- I 9. klasse skal en stor del af undervisningen være projektorienteret. Der beregnes på årsbasis 6 timer om ugen til projektarbejde. En række forskellige projektyper vil indgå:
 - o fælles projekter for hele klassen af længere eller kortere varighed
 - o gruppeprojekter, hvor de enkelte grupper arbejder med forskellige emner
 - o individuelle projekter, som kan strække sig over hele året, så der er plads til at gå i dybden med et interesseområde
 - o bundne projekter som ..
 - historieopgave.
 - planlægning af udveksling, fælles undervisningsprojekt med samarbejdslandet.
 - Religionsopgave
 - selvformuleret projektopgave, hvor der kan laves fremlæggelser for indbudte
 - projekter på baggrund af elevens ønsker til årets undervisning
- I 9. klasse kommer eleverne oftere ud af huset, først og fremmest på besøg i relation til emner man arbejder med. Mange oplevelser kan godt stå alene og er som sådan gode for klassens sociale liv. Det kunne være:
 - virksomhedsbesøg
 - besøg i Folketinget
 - økonomidag i et pengeinstitut 2
 - ture med et socialt formål

- I 9. klasse arrangerer lærerne "Lærernes aftener," som er overraskelsesture med vidt forskelligt indhold fra teaterure til besøg i klatrehal eller ponyridning. Eleverne bliver i god tid adviseret om turen, så fritidsjob og andet kan planlægges.
- I 9. klasse deltager eleverne i skolens musical, er i erhvervspraktik, deltager i skolens emneuge for alle elever og i tværfaglige dage for store team og er med på lejrskoleturen for 8. og 9.klasse, som ligger i august måned.
- 9.klasse markerer også afslutningen på det erhvervsvejledningsforløb skolen, sammen med erhvervsvejlederen, har arrangeret. Der er besøg på flere uddannelsesinstitutioner, og eleverne deltager i uddannelsesdage og erhvervspraktik. Alle elever og deres forældre får tilbud om individuelle samtaler med en uddannelsesvejleder. Skolen tilrettelægger og forbereder de elever som ønsker det, til optagelsesprøve på gymnasiet eller en anden skole. Der er også mulighed for at aflægge eksamen på en lokal folkeskole som privatist.

Årets timer, skema: (timer pr. uge)

5 x dansk

4 x matematik

3 x engelsk

3 x tysk

2 x fysik

2 x idræt

1 x musik

1 x biologi

1 x geografi

2 x musical

6 x projekt

Udveksling:

Udvekslingen er en stor opgave. Det koster mange penge at afvikle et besøg og ligeledes at rejse til et andet land. Det indebærer, at lærere, elever og forældre til en vis grad er sammen om at tjene de penge, der skal til. Opgaverne kan være forskellige, men der er tradition for at forældrene i 9. klasse sammen arrangerer et loppemarked på skolelørdagen, og senere etablerer en restaurant, når skolens musical løber af stablen. Eleverne har ligeledes forskellige opgaver i årets løb. Det kan være i skoleregi i forbindelse med arrangementer på skolen eller via medlemmer af skolekredsen, som kontakter 9. klasse og laver aftaler om arbejde udenfor skoletiden. Der budgetteres p.t. med omkring 50.000 kr. – 60.000 kr. til en udveksling. Hertil kommer skolens udgifter til lærertimer, diæter med videre.

Afslutning af 9. klasse: I 9. klasse afsluttes året med en gallafest, som eleverne er værter ved. Personale og forældre inviteres til en aften, arrangeret af 9. klasse med spisning, taler og hyggeligt samvær. Til lejligheden har eleverne lavet en afskedssang. Sidste skoledag mødes 9. klasse til morgenkaffe hos en af klassens lærere. Efter gennemførelsen af skoleforløbet får alle vore elever en omfattende udtalelse, som beskriver deres indsats og udvikling, fagligt, men også socialt og personligt.

